

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 6636/2021
25.11.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, Драгане Миросављевић, Бисерке Живановић, Весне Субић и Зорана Хацића, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Иван Рајковић, адвокат из ..., против тужене „Комерцијалне банке“ а.д. Београд, чији је пуномоћник Иван Березлев, адвокат из ..., ради утврђења и чинидбе, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гж 35/21 од 13.01.2021. године, исправљене решењем истог суда Гж 35/21 од 25.02.2021. године, у седници одржаној 25.11.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гж 35/21 од 13.01.2021. године, исправљеној решењем истог суда Гж 35/21 од 25.02.2021.године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ: пресуда Вишег суда у Београду Гж 35/21 од 13.01.2021. године исправљена решењем истог суда Гж 35/21 од 25.02.2021.године и пресуда Првог основног суда у Београду П 15212/19 од 18.11.2019. године, тако што **СЕ ОДБИЈА** као неоснован, тужбени захтев тужиле за утврђење ништавости одредбе члана 6. став 1. уговора о динарском кредиту за рефинансирање, без девизне клаузуле, број .. од 09.05.2014. године, закљученог између парничних странака, обавезивање тужене да тужилци исплати износ од 6.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 09.05.2014. године па до исплате и захтев за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилца да туженој накнади трошкове целог поступка у износу од 63.000,00 динара у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 15212/19 од 18.11.2019. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиле па је утврђено да је одредба члана 6. став 1. уговора о динарском кредиту за рефинансирање, без девизне клаузуле, број .. од 09.05.2014. године, закљученог између парничних странака ништава и не производи правно дејство. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужилци исплати износ од 6.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 09.05.2014.

године па до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 21.800,00 динара.

Виши суд у Београду је, пресудом Гж 35/21 од 13.01.2021. године која је исправљена решењем истог суда Гж 35/21 од 25.02.2021. године, ставом првим изреке, одбио као неосновану жалбу тужене и потврдио пресуду Првог основног суда у Београду П 15212/19 од 18.11.2019. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка, као неоснован.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је изјавила благовремену ревизију, због погрешне примене материјалног права, позивајући се на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног касационог суда, у конкретном случају су испуњени услови за одлучивање о ревизији тужене као изузетно дозвољеној због потребе уједначавања судске праксе, на основу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ...18/20).

Из наведеног разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у ставу првом изреке донео на основу одредбе члана 404. став 2. Закона о парничном поступку.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку, и нашао да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка прописана одредбом члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, између парничних странака је 09.05.2014. године закључен уговор о динарском кредиту за рефинансирање без девизне клаузуле број ..., којим је тужена, банка, одобрила тужиљи, као кориснику кредита, кредит за рефинансирање у износу од 600.000,00 динара. Спорном одредбом члана 6. став 1. тог уговора, корисник кредита се обавезао да по основу трошкова обраде кредитног захтева и пуштања кредита у коришћење плати банци једнократну накнаду у висини од 1,00% од износа одобреног кредита, из члана 1. тог уговора, па је тај износ, неспорно, тужиљи наплаћен истог дана када је уговор закључен односно 09.05.2014. године. Обавезни елементи уговора на образцу 16-ОЕ кредита, који је тужиља потписала 09.05.2014. године садрже податак о врсти и висини свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, између осталог једнократне накнада за обраду кредитног захтева у износу од 6.000,00 динара. Закључењу предметног уговора претходио је захтев тужиље „за одобрење пласмана“, који је она туженој поднела дана 14.04.2014. године, а у ком су, између осталог, евидентиране накнаде од 1,00%+246,00 динара+100,00 динара. У члану 6. став 2. предметног уговора, наведено је да се корисник кредита обавезује да једнократно плати трошкове прибављања извештаја кредитног бироа за физичко лице, пре пуштања кредита у коришћење у износу од 246,00 динара, а у ставу 3. те одредбе уговора, да у случају неуредности у отплати кредита из члана 1. тог уговора, корисник кредита је сагласан да плати трошкове писаних опомена у износу од 100,00 динара фиксно.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су тужбени захтев тужиле усвојили, јер је банка, пребацавањем трошкова обраде кредита на корисника, нарушила начело једнаке вредности узајамних давања из члана 15. Закона о облигационим односима, а тиме и начело равноправности странака у облигационом односу, сходно члану 11. истог Закона, на који начин је поступала противправно, при чему спорном одредбом уговора није прецизирано који су то стварни трошкови кредита и зашто се везују процентуално за износ одобреног кредита. Пошто је неспорно да је тужилца туженој, на основу ништаве одредбе уговора, исплатила износ од 6.000,00 динара, нижестепени судови су тужену обавезали да тај износ тужилци врати, са припадајућом каматом, на основу одредбе члана 103., 210. и 214. Закона о облигационим односима.

По оцени Врховног касационог суда, нижестепени судови су погрешно применили материјално право.

На основу одредбе члана 103. став 1. Закона о облигационим односима, уговор је ништав ако је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима ако циљ повређеног добра не упућује на неку другу санкцију или ако закон у одређеном случају не прописује што друго.

Закон о заштити корисника финансијских услуга („Службени гласник РС“, бр. 36/11 ...39/14), у одредби члана 17. став 1. прописује да су банка и давалац лизинга дужни да кориснику пруже информације и одговарајућа објашњења о условима који се односе на уговор о депозиту,кредиту или лизингу, уговор о дозвољеном прекорачењу рачуна, односно уговор о издавању и коришћењу кредитне картице за који је показао интересовање (у даљем тексту: понуда), на начин који ће кориснику омогућити да упореди понуде различитих давалаца истих услуга и процени да ли ови услови одговарају његовим потребама и финансијској ситуацији, али који корисника ниједног тренутка неће довести у заблуду. Исти Закон, у одредби члана 9. став 3. прописује да општи услови пословања обухватају и акте којима се утврђују накнаде и други трошкови које давалац финансијских услуга наплаћује корисницима, па је тако, у одредби члана 19. став 1. тачка 12. Закон о заштити корисника финансијских услуга, прописано да уговор о кредиту, поред осталих обавезних елемената, садржи врсту и висину свих накнада које падају на терет корисника кредита, уз одређење да ли су фиксне или променљиве, а ако су променљиве – периоде у којима ће их банка мењати, као и врсту и висину других трошкова (порези, накнаде надлежним органима и др.).

Закон о банкама („Службени гласник РС“ број 107/2015 и 14/2015) у одредби члана 43. прописује могућност јединственог начина обрачуна и објављивања трошкова, камата и накнада банкарских услуга на основу депозитних и кредитних послова

На основу наведених одредби закона следи да уговарање права на наплату камате, као цене пласирања новчаних средстава банке, не искључује могућност да се уговором о кредиту, као услови за давање кредита, уговоре трошкови и накнаде које је корисник кредита дужан да плати банци. Обавезивање корисника кредита на плаћање трошкова обраде кредитног захтева није противно начелу савесности и поштења прописаном одредбом члана 12. Закона о облигационим односима, под условом да је банка, у преговорној фази, информисала корисника кредита о врсти и висини свих накнада и других трошкова који падају на његов терет, што је овде случај. „Захтев за одобрење пласмана“ који је тужилца поднела туженој, пре закључења предметног

уговора (14.04.2014. године) садржи све накнаде које је корисник кредита дужан да плати банци, а како је накнадно и уговорено у одредби члана 6. став 1. предметног уговора и обавезним елементима уговора, од истог датума. То значи да је тужилца у предуговорној фази обавештена о врсти и висини накнаде које падају на њен терет, при чему ниједним прописом није предвиђено да је банка дужна да кориснику кредита предочи структуру или спецификацију трошкова.

На основу изложеног, спорна уговорна одредба није ништава у смислу члана 103. став 1. Закона о облигационим односима, па не постоји обавеза тужене да тужилци врати износ који је примила на име извршење обавезе из те уговорне одредбе, на основу члана 104. став 1. истог Закона.

Из изложених разлога Врховни касациони суд је нижестепене пресуде преиначио и одлуку као у ставу другом изреке донео на основу одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

Одлуку о трошковима целог поступка садржану у ставу трећем изреке, Врховни касациони суд је донео на основу одредбе члана 165. став 2. у вези члана 163. став 2, 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку. Туженој су признати трошкови према њеном опредељеном захтеву и то: на име ангажовања пуномоћника, адвоката, за састав једног поднеска (одговор на тужбу) у износу од 6.000,00 динара, заступање на неодржаном рочишту у износу од 4.500,00 динара и одржаном рочишту, 7.500,00 динара, за састав жалбе 12.000,00 динара, све према Адвокатској тарифи важећој у време предузимања тих парничних радњи, као и за састав ревизије са увећањем од 20% на име ПДВ-а, у износу од 21.600,00 према Адвокатској тарифи важећој у време предузимања те парничне радње („Службени гласник РС“, бр. 37/2021 од 14.04.2021. године). Туженој је такође признат и трошак такси и то; на одговор на тужбу од 3.800,00 динара; и на ревизију од 7.600,00 динара, на основу важеће Таксене тарифе.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**